

Nr 40.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ändring av gällande bestämmelser för statsbidrag till berberisbuskens bekämpande.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 312, av herr *Hansson* i Skediga *m. fl.* har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville begära sådan ändring av gällande bestämmelser för statsbidrag till berberisbuskens bekämpande, att statsbidrag icke göres beroende av att lika stort belopp lämnas av hushållningssällskap eller landsting».

Beträffande de skäl som anförts till stöd för nämnda yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande i ärendet från lantbruksstyrelsen och statskontoret.

Lagen den 26 maj 1933 (nr 231) om utrotande av berberis å viss mark (delvis ändrad genom lagen nr 112/1944) innehåller i huvudsak följande bestämmelser:

Kungl. Maj:t skall, där förhållandena inom något hushållningssällskaps område sådant påkalla, äga att på framställning av hushållningssällskapet förordna, att vanlig berberis (*Berberis vulgaris*), däri inbegripna dess varieteter, samt andra arter av för svartrost (*Puccinia graminis*) mottaglig berberis skola inom hushållningssällskapets område utrotas. Skyldighet att ombesörja utrotningen åligger jordägaren. Den sålunda för ägaren stadgade skyldigheten skall, där jorden innehaves med annan nyttjanderätt än i 1 kap. 7 § lagen om nyttjanderätt till fast egendom avses, i stället gälla för innehavaren. Med avseende å område, som upplåtits med rätt till bete, skall innehavaren av betesrätten dock allenast vara skyldig att till utrotningsarbetets utförande ställa arbetsfolk och dragare jämte redskap för hantlangning och vattenkörning till förfogande mot skälig ersättning. Förordnande, varom förut nämnts, omfattar ej berberis i botaniska trädgårdar, som äro förbundna med högre undervisningsanstalter (1 §).

I förordnande om utrotande av berberis skall tillika utsättas viss tid, inom vilken utrotandet skall vara verkställt. Tiden må sättas olika för olika delar av det område, förordnandet avser. Om berberis efter utgången av den i förordnandet angivna tiden förekommer inom området, skola, där ej Kungl.

Maj:t på framställning av hushållningssällskap annorledes förordnat, åtgärder omedelbart vidtagas för utrotandet (2 §).

Därest jordägare eller nyttjanderättshavare uraktlåter att verkställa föreskriven utrotning av berberis, skall han straffas med böter från och med 10 till och med 200 kronor. Sedan den försumliga blivit underrättad, må honom åliggande åtgärder verkställas genom vederbörande åklagarmyndighets försorg. Kostnaden härför må av åklagarmyndigheten omedelbart uttagas hos den försumlige (3 §).

På Kungl. Maj:t skall ankomma att meddela förbud mot försäljning och plantering av berberis (7 §).

I kungörelsen den 26 april 1935 (nr 127) angående statsbidrag till utrotande av berberis å viss mark — vilken kungörelse ändrats genom kungörelsen nr 566/1937 — ha meddelats de villkor, som skola gälla för att hushållningssällskap må erhålla bidrag för undersökning genom sällskapets försorg av förekomsten av berberis inom sällskapets område, för ledande och övervakande av arbetet med utrotandet av berberis samt för anskaffande av för utrotandet erforderliga kemikalier och sprutor. Statsbidrag skall utgå endast i de trakter av landet, för vilka Kungl. Maj:t meddelat förordnande om utrotande av berberis. Såsom särskilt villkor för erhållande av statsbidrag skall gälla, att genom hushållningssällskap, landsting eller eljest tillskjutes minst ett mot statsbidraget svarande belopp.

Förordnande om utrotande av berberis har av Kungl. Maj:t meddelats för samtliga hushållningssällskaps områden dels i Svealand och Götaland med undantag av Kronobergs, Gotlands och Hallands läns, Älvsborgs läns södra samt Värmlands och Kopparbergs läns hushållningssällskaps områden, dels ock i Norrland inom landskapet Gästrikland.

Lantbruksstyrelsen har i sitt utlåtande tillstyrkt bifall till motionen och därvid uttalat följande:

Lantbruksstyrelsen vill vitsorda betydelsen av att kampen mot berberisbusken kan fortgå i erforderlig omfattning. Genom en effektiv utrotning av berberisbusken kunna avsevärda skadeverkningar på de odlade grödorna undvikas. Med hänsyn särskilt till den under senare år påkallade intensifieringen av utrotningsarbetet framstår det såsom önskvärt med förmånligare grunder för statens understöd till det av hushållningssällskapen ledda utrotningsarbetet. I likhet med motionären anser lantbruksstyrelsen, att härvidlag närmast bör ifrågakomma ett slopande av det nuvarande kravet på att hushållningssällskap, som erhåller statsbidrag till utrotningsverksamheten, skall med egna medel eller eljest gälda minst hälften av kostnaderna. Detta krav innebär, att ett hushållningssällskap, som kan anvisa ett förhållandevis stort belopp såsom ortsbidrag till utrotningsverksamheten, har möjlighet att erhålla större statsbidrag till verksamheten än ett sällskap med mindre resurser i fråga om ortsbidrag. Inom det förra hushållningssällskapets område kan härigenom bedrivas ett intensivare utrotningsarbete än inom det senare, trots att den större intensiteten i arbetet måhända borde förekomma i det senare sällskapets område. Uppenbarligen är ett bidragsvillkor med följd av detta slag föga ändamålsenligt och icke ägnat att främja utrotningsarbetet. Lantbruksstyrelsen får därför förorda villkorets slopande.

Med ledning av ifrågavarande verksamhets omfattning under senare år beräknar lantbruksstyrelsen att slopandet av ovannämnda bidragsvillkor föranleder en ökning av statens utgifter för ifrågavarande verksamhet med omkring 30 000 kronor. Nämnda åtgärd torde därför böra föranleda höjning med detta belopp för nästa budgetår av förslagsanslaget till bekämpande av växtsjukdomar.

Statskontoret har förklarat, att ämbetsverket icke ansett sig kunna tillstyrka den av motionärerna föreslagna ändringen av villkoren för statsbidrag utan att närmare utredning förebragts beträffande den nuvarande förekomsten av berberisbusken inom landet och de åtgärder i övrigt, som inom ramen för gällande lagstiftning och med tillämpning av nuvarande statsbidragsbestämmelser kunde vidtagas för en effektivisering av åtgärderna på detta område.

I anledning av motionärernas hemställan vill utskottet erinra, att det vid de nu gällande bidragsbestämmelsernas införande (IX H. T. 1935, p. 87; jordbruksutskottets utl. nr 1; r. skr. nr 9) förutsattes, att Kungl. Maj:t undantagsvis skulle äga bevilja statsbidrag enligt andra, för ändamålet lämpade grunder än de i kungörelsen angivna. Utskottet vill i detta sammanhang jämväl framhålla att — sedan Skaraborgs läns hushållningssällskap i en den 24 augusti 1945 dagtecknad skrivelse hos Kungl. Maj:t hemställt om ändring av statsbidragskungörelsen i bland annat av motionärerna angivet hänseende — Kungl. Maj:t genom beslut den 18 januari 1946 fann framställningen icke föranleda annan Kungl. Maj:ts åtgärd än att Kungl. Maj:t förklarade sig vilja på framställning av vederbörande hushållningssällskap om statsbidrag till utrotande av berberis i förekommande fall till prövning upptaga frågan om beviljande av bidrag även enligt andra grunder än som angivits i förenämnda kungörelse. Då sålunda möjligheter redan för närvarande finnas att tillgodose de av motionärerna uttalade önskemålen och då utskottet förutsätter att denna möjlighet i förekommande fall skall begagnas, finner utskottet någon riksdagens åtgärd i anledning av motionen icke erforderlig.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att motionen II: 312 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 maj 1947.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 38.